

Examendocument Europees zaagbewijs

ECC1+ECC2

© *European Chainsaw Certificate*

Versie: maart 2015

Vastgesteld door de Vaststellingscommissie maart 2015.
Op basis van de richtlijnen dec 2014 van EFESC.

Examendienst
IPC Groene Ruimte

1 Inleiding

1.1 Het Europees zaagbewijs

Het Europees zaagbewijs staat voor het professioneel werken met de motorkettingzaag. Onder professioneel wordt op hoofdlijnen verstaan de borging en invulling van:

- **Veiligheid:** heel en functioneel houden van de omgeving op en nabij de werklocatie
- **Gezondheid en ergonomie:** behoud eigen gezondheid (korte en lange termijn) en die van de mensen op en nabij het werk.
- **Milieubewust en duurzaam:** werken binnen de geldende randvoorwaarden van wet- en regelgeving, beperking gebruik en uitstoot milieubelastende stoffen en beperken schade aan het terrein (abiotiek en biotiek).
- **Rendement en efficiënt:** doelgericht, goed werktempo en werktechniek, functioneel houden zaag en materiaal, grote zelfredzaamheid en optimaal resultaat van het werk.
- **Communicatief:** kan instructies vertalen naar een werkwijze, kan probleemsituaties bespreekbaar maken en toelichten en kan uitleg geven aan derden.

Om bovengenoemde professionaliteit en vakmanschap te realiseren en aan te kunnen tonen is er een Europese standaard beschikbaar met daaraan gekoppeld het European Chainsaw Certificate (ECC). Deze standaard wordt onderschreven door diverse Europese lidstaten voor mensen werkzaam in de bosbouw, landschapsbeheer, natuurbeheer en beheer groenvoorzieningen.

In Nederland heet deze standaard het Europees zaagbewijs. Deze persoonscertificering is modulair opgezet zodat de diverse niveaus van vakmanschap middels een specifiek certificaat kunnen worden aangetoond. Op hoofdlijnen geldt de volgende indeling:

• Onderhoud zaag en afkorten van rondhout	ECC 1
• Vellen, uitsnoeien en afkorten van bomen met een diameter tot ongeveer 38cm	ECC 2
• Vellen, uitsnoeien en afkorten van bomen met een diameter groter dan 38cm	ECC 3
• Zaagtechnieken bij/na calamiteiten: hout onder spanning	ECC 4

Er zit een absolute opeenvolging in de systematiek. Dus om ECC 3 te behalen zal eerst de deskundigheid op het gebied van ECC 1 en 2 aangetoond moeten zijn.

In dit examendocument is de Europese standaard uitgewerkt tot een Nederlands examen voor ECC 1 in combinatie met ECC 2. Voor de (aankomende) professional is dit veelal het instapniveau.

1.2 Werkorganisatie

De volgende partijen spelen een rol in de certificering.

EFESC

De EFESC beheert de internationale standaard. Dit doet zij door continue met de lidstaten en Europese organisaties af te stemmen wat vereist/gewenst is.

National agency

De internationale standaard wordt door de National Agency in het eigen land uitgedragen. De Nationale Agency heeft daarover contact met de betrokken branche organisaties: o.a. verwerken Europees zaagbewijs in functieprofielen, contractstandaards en vakgerichte opleidingen. De

examinering wordt geïnitieerd vanuit de National Agency: opzetten certificering (accréditeren certificeringscentra), het opleiden van assessoren en het toezicht op de examinering. In Nederland heeft IPC Groene Ruimte de rol van National Agency.

Certificeringscentrum

Per land is er minimaal 1 certificeringscentrum. Deze organisatie heeft de internationale standaard uitgewerkt tot nationale examens en examenprocedures. De kwaliteit van de examens is op een gedegen wijze geborgd en afgestemd met o.a. de branche organisaties (vaststellingscommissie). Het certificeringscentrum verzorgt meerdere examens per jaar, waarbij gekwalificeerde assessoren (examinatoren) het examen afnemen.

Het certificeringscentrum geeft informatie over de examinering aan opleidende organisaties zodat deelnemers aan trainingen goed voorbereid kunnen worden op het examen. In dat kader worden onder meer docenten opgeleid (train de trainer). Het examenbureau zorgt tevens voor voldoende assessoren (examinatoren).

In Nederland heeft IPC Groene Ruimte de rol van geaccrediteerd certificeringscentrum. Het examenbureau van IPC Groene Ruimte BV, heeft een examenreglement waarin werkwijze, procedures en commissies worden genoemd. Dit examenreglement staat op de website van IPC Groene Ruimte (www.ipcgroen.nl).

Opleidende organisatie

In principe mag iedere opleidingsorganisatie een training verzorgen ter voorbereiding op een ECC-examen. Om een hoog slagingspercentage te behalen, is het belangrijk aandacht te schenken aan de kwaliteit van de opleiding:

- Organisatie dient over de juiste faciliteiten te beschikken: moderne zagen, PBM's die aan de voorschriften voldoen, theorie ruimte, zaag-objecten en aanvullend materiaal/materieel (o.a. kantelhaken, brandstof en transport).
- Deskundige trainer, iemand die het betreffende ECC-certificaat of hoger heeft behaald, de exameneisen en wijze van examineren kent, ervaring heeft in de werkpraktijk en didactisch is geschoold.
- Goede faciliteiten en kwaliteitsborging: ISO normering (of ander kwaliteitsborgingssysteem) met o.a. klachtenprocedure, lesruimten en materialen die aan de wettelijke eisen voldoen.

2 Combi examen Europees zaagbewijs ECC 1 en ECC 2

Het combinatie examen ECC1 en 2 is bedoeld voor personen die gelijktijdig (op dezelfde dag) ECC 1 en 2 willen behalen.

Beide certificaten waarborgen de basiskennis en basisvaardigheid om te voldoen aan de eisen die de Arboret stelt bij het uitvoeren van risicovolle handelingen. Tevens geeft deze certificering invulling aan het milieubewust en duurzaam werken in de houtverwerkende branche zoals uitgewerkt in de ketencertificeringen FSC en PEFC.

2.1 Deelnamevoorwaarden

Voor het examen gelden geen toelatingseisen. Als advies geldt dat de kandidaat ervaring heeft op het gebied van het werken met de motorkettingzaag en daarvoor een opleiding heeft gevolgd. Voorbeelden zijn:

- Training Europees Zaagbewijs ECC 1 en 2.
- Exameninstructie Europees Zaagbewijs ECC 1 en 2
- Training Motorzagen 1 (lichte velling) en Motorzagen 2 (velling voor gevorderden)
- Of andere gelijkwaardige training

2.2 Wijze van examineren

Het examen bestaat uit een theorie-examen en een praktijkexamen. De examens worden uitsluitend in de Nederlandse taal afgenomen.

Bij beide onderdelen staat het demonstreren van kennis en vaardigheden op het gebied van onderhoud, persoonlijke beschermingsmiddelen en (omgevings)veiligheid, werktechniek en gebruik hulpmiddelen centraal

Theorie examen

Het theorie-examen bevat 40 meerkeuzevragen. Het examen wordt door middel van een computer programma afgenomen. Het examen moet binnen 60 minuten voltooid worden.

Op verzoek en na het overleggen van bv een dyslexieverklaring kan de theorietoets als voorleesexamen uitgevoerd worden. Hier kunnen extra kosten aan verbonden zijn.

Praktijk examen

Het praktijkexamen bestaat uit twee onderdelen te weten:

- onderdeel ECC1: onderhoud en reparatie motorzaag en korten van rondhout;
- onderdeel ECC2: vellen en snoeien van bomen dunner dan 38cm.

De duur van dit examen bedraagt effectief ongeveer 2 uur.

Examen dag

De totale doorlooptijd van het combi-examen is een dag. Dit vanwege de examinering van meerdere kandidaten, opstart/afsluiting van het examen en reistijd naar en van een examenobject.

2.3 Behalen en geldigheid certificaten

Ter verkrijging van de certificaten ECC 1 en ECC 2 dienen alle examenonderdelen met voldoende resultaat te worden afgesloten.

Een deelnemer kan ook slechts ECC 1 behalen. Dit op basis van alleen het theorie-examen + praktijkexamen ECC 1 voldoende.

In alle overige gevallen dat er één of meerdere onderdelen met onvoldoende resultaat wordt beoordeeld, is het resultaat: geen certificaat.

Het ECC certificaat heeft na afgifte een onbeperkte geldigheidsduur

2.4 Herexamen

Indien een kandidaat opnieuw examen wil doen, geldt dat alle bij dat certificaat/die certificaten behorende onderdelen opnieuw gedaan moeten worden. Het betreft minimaal een theorie examen en een praktijk examen.

3 Opzet en beoordeling examen onderdelen

Theorie examen

Het theorie-examen bestaat uit 40 meerkeuze vragen verdeeld over 4 onderdelen. Op basis van het aantal theorie items in de EFESC standaards voor ECC 1 en ECC 2 (zie bijlage 1 en 2) is het aantal vragen bepaald. Dit resulteert in het aantal vragen over dat onderdeel (zie onderstaande tabel).

Onderdeel	ECC 1, items	%	ECC 1 vragen	ECC 2, items	%	ECC 2 vragen	Totaal, vragen
Wet- en regelgeving	1	3	1	3	20	4	5
Persoonlijke veiligheid en veiligheid omgeving	8	23	5	6	40	8	13
Bouw, werking en onderhoud van de motorkettingzaag	15	43	9	0	0	0	9
Werktechniek en gebruik hulpmiddelen	11	31	6	6	40	8	14
	35	100	20	15	100	20	40

In de bijgevoegde examenmatrijs is een nadere specificatie opgenomen van de in bovenstaande tabel genoemde onderdelen.

Per goed beantwoorde vraag is 1 punt te verdienen. Voor 40 goed beantwoorde vragen zijn maximaal 40 punten te verdienen. De cesuur ligt bij 80% van het maximum aantal te behalen punten. Een kandidaat mag dus maximaal acht (8) fouten maken om nog een voldoende beoordeling te behalen.

Praktijk examen

Het praktijk examen wordt beoordeeld volgens een vastgesteld EFESC beoordelingsformulier. Dat formulier is gebaseerd op de uitgewerkte standaard per niveau (zie Bijlage 1 en 2).

De kernonderdelen van het ECC-1 praktijkexamen zijn:

- Bedrijfsklaar maken motorkettingzaag (onderhoud en verrichten reparatie)
- Afkorten rondhout met behulp van verschillende afkorttechnieken

De kernonderdelen van het ECC-2 praktijkexamen zijn:

- Vellen van minimaal 2 bomen (1 of beide kunnen uit het lood staan)
- Neerhalen van een vasthangende boom (hetzij praktisch, hetzij mondeling)
- Uitsnoeien en aftoppen van 2 bomen

Een gekwalificeerd examinator voert de beoordeling uit. Elke op het beoordelingsformulier omschreven handeling/activiteit dient voldoende te zijn.

Tijdens het examen gelden er 2 aandachtspunten ten aanzien van de beoordeling:

- **Kritisch onderdeel:** Elk kritisch onderdeel dient goed te zijn of in 1 keer goed te gaan. Het gaat hierbij met name om veiligheid, bv de persoonlijke uitrusting met in goede staat verkerende persoonlijke beschermingsmiddelen. De kritische onderdelen zijn aangegeven in de EFESC standaard (zie bijlage 1 en 2)
- **Verbeterpunt:** Tijdens het examen kan de examinator een verbeterpunt melden aan de kandidaat. Dit is een niet kritisch punt, wat nog niet voldoende is gedemonstreerd door de kandidaat. Een examinator mag tijdens een praktijkexamen maximaal 3 (verschillende) verbeterpunten melden aan de kandidaat. Een verbeterpunt betreft bijvoorbeeld een niet juist uitgevoerde valkerf (ondermijning).

Examenbenodigdheden kandidaat

Voor het praktijkexamen dient de kandidaat zijn/haar persoonlijke uitrusting mee te nemen of bij aanmelding bij het IPC te melden een persoonlijke uitrusting te willen lenen. De uitrusting bestaat uit:

- Veiligheidsschoeisel, geschikt voor het werken met de motorzaag;
- Veiligheidsbroek, geschikt voor het werken met de motorzaag;
- Veiligheidshelm met oordoppen en gelaatsbescherming, geschikt voor het werken met de motorzaag;
- Handschoenen, geschikt voor het werken met de motorzaag;
- EHBO-kit;
- Mobiele telefoon,(fluitje)

De uitrusting dient te voldoen aan de daarvoor geldende (ARBO) regels:

- De maat van de uitrusting is passend voor de kandidaat en sluit goed aan op het lichaam;
- De uitrusting bevat geen gebreken (o.a. gaten/scheuren);
- De uitrusting is niet verjaard.

Motorkettingzaag, gereedschap, brandstof, onderdelen etc. worden in principe door IPC ter beschikking gesteld. Kandidaat mag ook zijn/haar eigen motorzaag gebruiken, mits deze goed functioneert, voldoet aan de geldende eisen en:

- een verbrandingsmotor heeft
- een geleider heeft van minimaal 30 en maximaal 40cm en een daarbij passend vermogen/cilinderinhoud
- geen tophandle is.

Bijlage 1, EFESC standaard ECC 1

BIJLAGE 2, EFESC standaard ECC 2